

Foredrag fredag 14. oktober

Visjoner i odontologien

Sekvensleder: Nina Wiencke Gerner

Fagnemnden har invitert professorer og forskere som har betydd og betyr mye for norsk odontologi. De vil trekke tråder bakover, men først og fremst ha visjoner for hva som vil møte fremtidens tannleger.

Skuespiller Lise Fjeldstad innleder med et kunstnerisk program.

Traumatologi anno 2005. Hva vet vi? Hva gjør vi? Hva vet vi ikke?

Vi vet at enkelte tannskader både krever omfattende behandling og langvarig oppfølging. Komplikasjonsrisikoen kan også være betydelig. Med dagens viten kan likevel de fleste traumatiserte tenner behandles med et godt resultat. Men dessverre kan vi ikke garantere en god langtidsprognose i alle tilfeller. Hvorfor ikke? Hva er det vi ikke vet? På hvilke områder bør forskningen intensiveres?

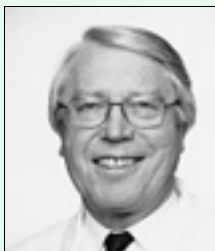
Ingeborg Jacobsen
Professor, Oslo

Fyllingsterapi – før og nå. Utviklingen innen odontologien

Fyllingsterapien har endret seg mye i løpet av de siste 50 år både hva angår behov for og valg av fyllingsmaterialer. Endringene i fyllingsterapien har stort sett vært basert på «trial and error» fordi kravene til markedsføring av nye og forbedrede fyllingsmaterialer har vært basert på laboratoriedata. Praksisbasert forskning kan føre til bedring av fyllingsterapien.

Ivar Mjør
Professor, USA

Plakk er blitt biofilm – vil det få klinisk betydning?

Oral mikrobiologi er inne i en periode med store forandringer hvor molekylærbiologiske og genetiske metoder og teknikker mer og mer erstatter den klassiske bakteriedyrkningen. Dette har allerede gitt en mengde ny informasjon og en bedre forståelse av for eksempel apikal og marginal periodontitt. Foredraget vil gi et resymé av klinisk relevante resultater av denne forskningen.

Leif Tronstad
Professor, Oslo

Norsk tannhelsepolitikk før og nå. Hva vi mente og hva vi mener

Med utgangspunkt i en historisk gjennomgang av viktige trekk ved norsk tannhelsepolitikk, blir det gitt en oversikt over ideene som ligger bak og målene med dagens lovgivning på området. Avslutningsvis vil alternative modeller for offentlig engasjement i tannpleien bli diskutert.

Leif Arne Heløe
Professor, Oslo

Moderator: Carl Christian Blich, president i NTF

Målgruppe

Tannleger

Fredag kl. 0900–1200

Bonding to Enamel and Dentin – State-of-the-Art and Clinical Use

Sekvensleder: Gunhild V. Strand

Considerable advances in the field of dental restorative materials including resin composites and bonding systems have changed the traditional concepts of restorative dentistry and resulted in the development of innovative preparation and filling techniques.

Current resin composites combine tooth-like mechanical and wear properties and excellent esthetics. Better understanding of the mechanisms of dentin bonding, i.e. the micromechanical interlocking of primer and adhesive monomers with the conditioned dentin, has resulted in the development of adhesive systems with high bonding potential. More recently, so-called self-conditioning bonding systems have been brought to the market, which dissolve the smear layer less aggressively than phosphoric acid.

It is the aim of this presentation to explain the fundamentals of enamel and dentin bonding, to give a practice-oriented classification of current bonding systems and to demonstrate their proper clinical use. Demonstration of clinical cases will focus on the use of bonding systems in the restoration of posterior teeth, including aspects such as prevention of postoperative hypersensitivity, durability of the bond and new concepts for pulp-dentin protection.

Bernd Haller

Professor, Tyskland

Målgruppe

Tannleger

Fredag kl. 0900–1200

Smittefare i tannlegepraksis

Sekvensleder: Inger-Johanne Nyland

Formålet med sekvensen er å gi en oversikt over smittefare forbundet med tannlegepraksis og de relevante smitteforebyggende tiltak.

- Klassifikasjon av smittestoffer i forhold til yrkesrisiko
- Smittemåter
- Forebygging av blodsmitte
- Håndhygiene
- Desinfeksjon av flater og instrumenter
- Sterilisering

Egil Lingaas

Overlege, Rikshospitalet

Målgruppe

Hele tannhelseteamet

Fredag kl. 0900–1000

Frode Øye

Implantater – kirurgisk behandling, protetiske arbeider og vedlikeholdsfasen

Sekvensleder: Inger-Johanne Nyland

Den evige periopasient eller den nye implantatpasient

Formålet med sekvensen er å vise samarbeid mellom kirurg, protetiker og tekniker ved et implantatkasus. Med utgangspunkt i et kasus vil foreleserne vise kirurgiske og protetiske vurderinger, behandlingsgang og sluttresultat av en pasient med et mangeårig perioproblem.

Frode Øye

Tannlege, spesialist i oralkirurgi, Oslo

Knut Øverberg

Tannlege, spesialutdannet i protetik og bittfunksjon, Oslo

Vedlikeholdsfasen etter implantatbehandling

Det gis en oversikt over vedlikeholdsfasen etter behandling med implantater som omfatter forebygging av inflammasjonsreaksjoner og sykdom rundt dentale implantater.

Asgeir Grotle

Tannlege, videreutdanningskandidat i periodonti, Oslo

Målgruppe

Tannleger, tannteknikere, tannpleiere

Fredag kl. 1000–1130

Knut Øverberg

Asgeir Grotle

Odontologisk aldersvurdering og identifisering

Sekvensleder: Liv Lyssandtræ

Odontologisk aldersvurdering av flyktninger som angir å være under 18 år

Foredraget vil belyse den teknikk som blir brukt ved anamnese, klinisk undersøkelse og vurdering samt statistiske metoder til å beregne alderen.

Bakgrunnen for at det kommer mange flyktninger til Norge som angir å være under 18 år vil bli vist. I en del tilfeller betviler UDI dette og rekvirerer en aldersvurdering både av leger og tannleger. Det har ved Det odontologiske fakultet blitt utført slike undersøkelser i nærmere to år. Teknikken som benyttes vil bli gjennomgått. De statistiske metoder vil også bli beskrevet og diskutert. Det vil bli gitt en kort oversikt over resultatene så langt.

Tore Solheim

Professor, Oslo

Identifisering av ofrene etter flodbølgekatastrofen i Sørøst-Asia

Foredragsholderen vil gi et innblikk i identifikasjonsarbeid ved internasjonale massekatastrofer, spesielt betydning av rettsodontologi.

Flodbølgekatastrofen den 26. desember 2004 rammet store deler av kysten i Sørøst-Asia og til og med over mot Afrikas kyst. Totalt antar man at så mange som 150 000 personer døde. Foredraget vil fokusere på identifikasjons-

arbeidet i Thailand, der rundt 6 000 personer døde. Mange av dem var utlendinger, og 84 var nordmenn. Team fra over 30 land samarbeidet med thailandske myndigheter om identifisering av de omkomne. Rettsodontologi har spilt en viktig rolle for identifiseringen.

Anne Christine Johannessen
Professor, Bergen

Målgruppe
Hele tannhelseteamet

Fredag kl. 0900 – 1030

UNICEFs arbeid for de flomrammede barna etter tsunamien

Sekvensleder: Liv Lyssandtræ

Generalsekretæren i Unicef vil fortelle om det arbeidet som er gjort de første 8 månedene etter Tsunamien og hvilke planer organisasjonen har for å hjelpe barn og kvinner i de rammede områdene tilbake til en normal hverdag.

Kjersti Fløgstad
Generalsekretær i Unicef

Målgruppe
Hele tannhelseteamet

Fredag kl. 1030 – 1050

«Lange tenner» – hva kan gjøres?

Sekvensleder: Anne Merete Aass

Cervicale skader

Flere pasienter klager over «lange tenner». Presentasjonen vil vise eksempler på og omtale de vanligste årsakene til bløtvevsskader. Viktigheten av klinisk diagnostikk og pasientinformasjon/instruksjon diskuteres. Siste del av presentasjonen vil vise eksempler på mulige behandlingsstrategier og dokumentere viktigheten av tett oppfølging.

Knut N. Leknes
Førsteamanuensis, spesialist i periodonti, Bergen

Er børsteskader et dekkende begrep for cervicale hardvevslesjoner eller er det flere årsaksammenhenger?

Dentale hardvevslesjoner: Forekomst i befolkningen, hva skal til for at slike lesjoner oppstår? Hvilken praktisk klinisk betydning har disse? Er det «børsteskader», erosjoner eller attrisjoner? Etiologien vil bli diskutert og noen konklusjoner trukket som setter dagens gjengse oppfatning av denne typen lesjoner i perspektiv.

Per Nygaard-Østby
Instruktørtannlege, spesialist i periodonti, Oslo

Målgruppe
Hele tannhelseteamet

Fredag kl. 0900 – 1000

Hur følger vi opp pasienter med bivirkninger?

Sekvensleder: Anne Merete Aass

Målet med forelesningen er å øke kunnskapen om utredning og rapportering av avvikende reaksjoner mot dentale materialer (bivirkningsreaksjoner), samt å øke kunnskapen om behandling av reaksjoner mot dentale materialer.

Bivirkningsgruppen for odontologiske biomaterialer utreder pasienter med mistenkte bivirkninger av odontologiske biomaterialer, forestår rapportering av bivirkninger og driver forskning og utvikling innen området. Foredraget kommer å ta opp erfaringer av bivirkningsrapporteringen samt erfaringer fra klinisk utredning og oppfølging av pasienter som har blitt utredde ved Bivirkningsgruppen. Foredraget kommer også å ta opp anbefalinger om utredning av pasienter med mistenkte bivirkninger av odontologiske biomaterialer.

Lars Björkman
Professor, Bergen

Målgruppe
Hele tannhelseteamet

Fredag kl. 1000–1100

Ansvarsforsikring og pasientskadeerstatning

Sekvensleder: Anne Merete Aass

Mange kolleger er usikre på hva ansvarsforsikringen dekker. Når er det aktuelt å benytte ansvarsforsikringen? Hvilke krav gjelder til dokumentasjon og journalføring? Det vises til eksempler på saker hvor ansvarsforsikringen er benyttet og saker der en ikke kan benytte ansvarsforsikring.

Formålet med foredraget er å beskrive de krav til forsikring som gjelder helsepersonell og hvordan pasientskadeordningene er regulert og bygget opp i Norge. I foredraget presenteres hovedreglene i pasientskadeloven og ansvarsforsikringen som NTF besørger og organiserer for private tannleger.

Dag E. Reite
Advokatfullmektig, NTF

Målgruppe
Tannleger

Fredag kl. 1100–1200

Fagdag for tannhelsesekretærer – formiddag

Sekvensleder: Aril Jul Nilsen

Tannhelsesekretæren som administrator

Tannhelsesekretæren kan avlaste tannlegen med administrative rutiner, slik at det frigis mer tid til aktivt pasientarbeid for tannlegen.

- Timebestillinger, kostnadsoverslag, betalingsrutiner, varebestilling og servicrutiner
- Lær å føre kassadagbok
- Vaktlister og sykefraværstatisitikk
- Sett deg inn i trygderegler og skjemavelde
- Kvalitetssikring

Vivian Heiaas
Tannhelsesekretær, Oslo

Fredag kl. 0900–0945

Hvordan planlegge og assistere ved protetisk behandling

Foredragsholderen ønsker å vise hvordan tannhelsesekretæren kan planlegge og assistere tannlegen ved protetisk behandling og derved skaffe seg kompetanse som gjør jobben mer interessant.

- Generelle behandlingsprosedyrer
- Klinisk fotografering. Digitalt eller analogt?
- Lagring av bilder i journalsystemet

Gry Veбенstad
Tannhelsesekretær, Oslo

Fredag kl. 0950–1020

Det vellykkede avtrykket – hva bør tannhelsesekretæren vite?

Foredraget gir en oppdatering når det gjelder dagens avtrykksmaterialer, behandlingen av disse og deres tilhørende hjelpemidler, samt problemer og løsninger.

- Materialhistorikk
- Klassifisering
- Overblikk over moderne avtrykksmaterialer
- Indikasjoner
- Avtrykksteknikker
- Valg og behandling av avtrykkskjeer
- Behandling av avtrykksmaterialer
- Behandling av avtrykk

Tom Lasseм
Scientific Affairs Manager, 3M Espe

Fredag kl. 1025–1125

Sekvensleder: Christian Tønnessen

Strålede røntgenbilder – hvorfor og hvordan?

- Strålevern og røntgenteknikk for tannhelsesekretærer
- Er røntgenundersøkelser farlige for pasienten – eller for operatøren?
- Har den nye loven om strålevern betydning for røntgenundersøkelser i tannlegepraksis?
- Nyttige tips for å få best mulig kvalitet på bildene vil også bli gitt, slik at alle kan få et strålende resultat.

Bjørn B. Mork-Knutsen

Tannlege, universitetslektor, spesialutdannelse i kjeve- og ansiktsradiologi, Halden

Fredag kl. 1330–1425

Kompositter og bonding – hva skal sekretæren vite?

Formålet med foredraget er

- Å øke kunnskapen om kompositt og bondingmaterialer
- Å grunngi hvordan og hvorfor vi oppbevarer og behandler disse materialene med en viss porsjon forsiktighet
- Å få en bedre forståelse for tannlegens arbeid med adhesive teknikker, og hvordan forholdene kan tilrettelegges best mulig.

Adhesive plastbaserte materialer. Hva er det, og hva inneholder disse stoffene? Vi ser på ulike varianter og hvordan disse skal behandles. Teknikker og hjelpemidler ved bruk av disse materialene har utviklet seg mye de siste årene. Foredraget vil gi en oppdatering på dette feltet. Vi ser også på sluttresultatet etter behandling. Hva har vi lov å forvente oss når det gjelder estetikk og holdbarhet. Finnes det begrensninger?

Tom Paulseth

Spesialtannlege, Bergen

Fredag kl. 1430–1525

Hvordan redusere «ikke møtt»-prosenten?

Pasienter som ikke møter er et økonomisk tap for klinikken. Seks måneders erfaring med utsendelse av SMS-påminnelse om den avtalte timen har vist at antall uteblitte pasienter i denne perioden er redusert til nesten null. Tjenesten har blitt svært positivt mottatt av pasientene. Lær hvordan utsendelse av SMS enkelt gjøres via journalprogrammet. Dagens journalprogrammer gjør det også mulig å sende innkallingskort via e-post. Erfaringer rundt dette vil også bli diskutert.

Erik Svendsrud

Tannlege, Oslo

Fredag kl. 1530–1600

Controversies in Endodontics

Sekvensleder: Inger-Johanne Nyland

Antimicrobial effects of instrumentation, irrigation, medication. One-visit vs. multi-visit treatment. Prognosis.

Frederic Barnett
Professor, USA

Målgruppe
Tannleger

Fredag kl. 1330–1500

Periodontal regenerasjon, hva skal vi finne på nå?

Sekvensleder: Anne Merete Aass

De metodene som brukes i dag ses i forhold til de metoder som har vært i bruk de siste årtiene: bengraft, sitronsyre, membraner, emdogain osv. Det gjøres rede for resultater fra kliniske studier, og sårtilheling i gingiva settes i perspektiv. Med hensyn til det relativt upålitelige resultat som kan ventes å oppnås med de nåværende metoder, stilles spørsmålet: «hva skal vi finne på nå?»

Biologiske muligheter for periodontal regenerasjon beskrives. Likeledes ulike metoder som har vært brukt i klinikken gjennom årtier. De ulike metodene blir sammenlignet når det gjelder resultat som kommer frem i forskningen. Fremtidens muligheter med nye metoder vil bli diskutert.

Thorarinn J. Sigurdsson
Tannlege, spesialist i periodonti, Island, Drammen

Målgruppe
Tannleger, tannpleiere

Fredag kl. 1330–1530

Utredningen om tannhelsetjenesten i Norge: Må våre tjenester reguleres?

NTFs informasjonsmøte i ny drakt – debatt om tannhelses og odontologiens fremtid her til lands

Et regjeringsoppnevnt lovutvalg la i sommer frem en NOU (Norges offentlige utredninger) der utfordringene i tannhelse-Norge og mulige tiltak beskrives. NTF har forsøkt å påvirke utvalgets arbeid ved oversendelse av fakta og synspunkter. Under årets landsmøte vil høringen i lokalforeningene langt på vei være avsluttet, og høringsfristen nærmer seg. Utvalget har foreslått etableringsbegrensninger, generelle nasjonale takster og turnustjeneste.

Vi vet samtidig at flere politiske partier ønsker mer offentlig finansiering av tannhelsetjenester, selv om befolk-

ningen som benytter våre tjenester i dag, stort sett har moderate kostnader og er svært fornøyd. Når Landsmøtet går av stabelen er årets stortingsvalg et avsluttet kapittel, og resultatet her vil også kunne få stor betydning for hvilken tannhelsetjeneste befolkningen skal ha tilgang til i fremtiden.

Vil endringene som diskuteres medføre en forbedring av den allerede gode tannhelsen i Norge? Vil redusert egenbetaling lokke dem som i dag faller utenfor til tannlegen? Vil mer offentlig finansiering innebære behandlingsstyrende systemer og mye byråkrati? Er «kjøp to – betal for én» bra for tennene? Hva med din fremtid?

I år lanserer vi NTFs informasjonsmøte i vitalisert form, i håp om – og tro på – å finne engasjerte debattanter både på podiet og i salen. Sammen med våre innledende «holmgjengere» forventer vi aktive tilhørere som bidrar til en spenstig diskusjon om fremtiden for norsk tannhelsetjeneste.

Målgruppe

Tannleger

Fredag kl. 1330–1600

Legemiddelinteraksjoner i odontologisk praksis

Sekvensleder: Liv Lyssandtræ

Legemiddelinteraksjon kan skje når to eller flere legemidler benyttes samtidig. Den teoretiske og praktiske risiko for klinisk relaterte problemer øker i takt med økende legemiddelanvendelse, økt levealder og ny kunnskap om vår genetiske disposisjon.

Foredraget tar for seg hvilke undersøkelser en bør gjøre ved mottak av nye pasienter med forslag til forholdsregler og en enkel risikovurdering. Samtidig gis en oversikt over hvilke problemer som kan oppstå ved legemiddelkombinasjoner og hvilke ressurser som er tilgjengelige bla. på Internett som man kan benytte for å identifisere interaksjonsproblemer.

Lasse Ansgar Skoglund

Professor, Oslo

Målgruppe

Tannleger, tannpleiere

Fredag kl. 1330–1430

Alternativ behandling – vedkommer det oss?

Sekvensleder: Liv Lyssandtræ

Foredragsholderen vil ta for seg aktuelle problemstillinger for tannleger.

- Gjennomgang av tall som beskriver utbredelsen av alternativ behandling i Norge og Europa pluss USA.
- Hovedpunktene fra «Lov om alternativ behandling».
- Hvilke metoder er det særlig aktuelt å vite noe om for tannleger? Interaksjoner mellom urter og legemidler.

Stig Bruset

Lege, spesialist i allmenntidning, Lierskogen Helsecenter

Målgruppe

Tannleger

Fredag kl. 1430–1530

Colostrum i det orale miljø

Råmelk har mange gode egenskaper, men hva kan det tilføre tannhelsen? Colostrum virker positivt på pasienter med xerostomi (munntørhet), men hva med den daglige munnhygien?

Foredragsholderen har forsket på colostrum i mange år.

Anne Marie Lynge Petersen

Lektor i oral medisin, Universitetet i København

Fredag kl. 1330–1430

Foredraget er åpent for alle og er sponset av Zendium

Den gode tannlegen informerer ikke – han *inspirerer!*

Et motivasjons- og påfyllingsforedrag om hvordan vi utvikler motivasjon, egenverdi og positiv påvirkningskraft – i tider med økte krav, samfunnsendring og behov for videreutvikling av tannlegerollen.

Trond E. Haukedal

Bedriftsrådgiver, motivator og psykolog, Bergen

Fredag kl. 1430–1530

Foredraget er åpent for alle og sponset av Jordan as

